

Persbericht : Expertengroep van psychologen tevreden met nieuwe koers Nationale VeiligheidsRaad, maar vindt dat er nog aanvullingen nodig zijn.

De Nationale Veiligheidsraad bracht een belangrijke koerswijziging aan in haar beleid. In plaats van alles dicht, gaat nu alles weer open uitgezonderd een aantal sectoren en mits het respecteren van een basisregels. Voor het eerst brachten ook psychologen een advies uit. *“We zijn blij met de nieuwe wending, al zijn er nog belangrijke aanvullingen nodig,”* zegt Koen Lowet, gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Vereniging van Klinisch Psychologen namens de [expertengroep “Psychology & Corona”](#).

Deze expertengroep had aangestuurd op een duidelijke breuk met het eerder gevoerde beleid in een nieuwe fase. De politiek van een strikte lockdown gebaseerd op te ingewikkelde regels was niet langer houdbaar. *“Van bij de start van de eerste maatregelen brengen we de motivatie van de bevolking in kaart om deze maatregelen te volgen in onze motivatiebarometer. Waar aanvankelijk meer dan 80 % van de mensen bereid was om zijn gedrag aan te passen aan de noodsituatie, was dit in onze meest recente peiling nog slechts 50 %. Dit zijn **zorgwekkende cijfers**, want we zitten in een fase waarbij gedragsverandering gewoontegedrag dient te worden,”* volgens prof. Motivatiepsychologie Maarten Vansteenkiste, UGent.

Van zodra de GEES werd opgericht, pleitten psychologen consequent om ook iemand uit de psychologie mee aan boord te nemen. Bij afwezigheid van een geschikt vaccin of antiviraal middel was het gedrag immers ons enige middel om het virus onder controle te houden. Ondertussen richtten de psychologen zelf een ad-hoc expertengroep op “Psychology & Corona”, met leden van Vlaamse en Franstalige universiteiten en professionele organisaties uit relevante deelgebieden van de psychologie (gezondheids-, motivatie-, sociale, ontwikkelings- & klinische psychologie). Zij bundelden hun expertise rond duurzame gedragsverandering in een conceptnota.

De groep “Psychology and COVID-19” bracht afgelopen weekend in haar eerste advies verschillende stappen onder de aandacht van de experts van de GEES:

1. Introduceer een **psychologische breuklijn**: kondig een nieuwe fase aan, waarbij er terug geblikt wordt op de inspanningen van de bevolking en waarbij er ook vooruit gekeken kan worden.
2. Neem afscheid van “regels”: erken dat “de regel van 4” niet de meest geschikte regel was. Introduceer de notie van “**principe**” in de plaats van een regel: principes verwijzen naar hun logische grond en bieden meer flexibiliteit. Dit stimuleert het gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid.
3. Schuif het “**bubbelprincipe**” naar voren als kernprincipe. Licht het bubbelprincipe grondig toe: wat (is een bubbel?), waarom (is dit principe cruciaal), aantal (een aanbeveling die in verhouding staat tot de verspoepeling in de scholen waar erg veel bubbels geopend worden) en welke (een goede “bubbelklik” is belangrijker voor het welbevinden dan het aantal bubbels). Maak gebruik van visuals.
4. Licht de **noodzakelijke combinatie met Testing & Tracing (T&T)** goed toe: bubbelen en T&T zijn twee samenhangende strategieën. Er moet goed verduidelijkt worden hoe de beide strategieën verweven zijn met elkaar. We hebben nood aan een gedragsanalyse waarom contactinformatie tot nog toe moeilijk meegedeeld werd.
5. Introduceer “**knipperlichten**”: dit zijn duidelijk herkenbare en verstaanbare symbolen of kleurencodes die in staat stellen om ons gemeenschappelijk engagement als bevolking te monitoren. Creëer transparantie over de criteria waarbij de situatie verder kan versoepeld dan wel een verstrenging zich opnieuw opdringt.
6. **Overheidscampagne**: zet een wervende overheidscampagne op met nieuwe termen zoals “bubbelen”, en introduceer een nieuwe slogan die een sociaal verbindend doel

representeert. Mobiliseer media om op een ludieke manier bestaande creatieve voorbeelden en sociale rolmodellen op de voorgrond te zetten. Biedt een **corona-footprint tool** aan om mensen toe te laten zichzelf te evalueren en de gevolgen te anticiperen als ook anderen zich op deze wijze gedragen.

Prof. Gezondheidspsychologie, Omer Van den Bergh, KULeuven benadrukt dat de **gecombineerde aanpak** cruciaal is. *“De overheid focuste vooral op de herwonnen vrijheid van de bevolking. Maar om dit te laten werken dien je ook ook andere elementen, zoals knipperlichten, een campagne, en het belang van contactopsporing, meer uit te werken. Enkel dankzij deze combinatie van elementen kan je de bevolking motiveren tot een vrijwillig engagement. Zonder dat noodzakelijke kader riskeer je een **vrijgeleide** te creëren waar ieder zijn “goesting” kan doen.”*

De psychologen vrezen dat net dit gebeurd is op de afgelopen veiligheidsraad. Prof. Sociale psychologie Karen Phalet, KULeuven, reageert bezorgd: *“Er is inderdaad gekozen om voorlopig slechts een aantal adviezen te gebruiken. De breuklijn is duidelijk waarneembaar, alsook de vraag naar verantwoordelijkheidszin en engagement voor een sociaal verbindend doel, maar we missen nog een breed gedragen **ruimer kader**. Dit hebben we hard nodig want zonder dit verbindend verhaal dreigt de motivatie in de toekomst verder af te kalven of roepen de maatregelen zelfs weerstand op.”*

Het is echter nog niet te laat om onze aanbevelingen uit te voeren. De expertengroep werd gevraagd om advies te verlenen over een ‘refresh’ van de lopende overheids campagne. Olivier Luminet, prof. Gezondheidspsychologie UCLouvain en voorzitter van de Belgian Academy for Psychological Sciences (BAPS): *“Onze groep is beschikbaar om kennis uit de psychologie aan te leveren aan de GEES en de beleidsmakers om onze samenleving zo goed mogelijk te beschermen tegen de gevolgen van het virus met het grootst mogelijk respect voor de integriteit en het zelfbeschikkingsrecht van de mensen. Dat is net het DNA van psychologie.”*

Een gedetailleerde versie van het advies is publiek raadpleegbaar. Door transparantie te creëren over de gegeven adviezen willen ze geïnteresseerde burgers beter informeren.

Opstellers van het advies vanuit de expertengroep “Psychology and COVID-19”,

Pauline Chauvier, bestuurslid, Union Professionnelle des Psychologues Cliniciens Francophones

Prof. Geert Crombez, gezondheidspsychologie, Ugent

Prof. Alexis Dewaele, klinische psychologie, UGent

Prof. Ann Desmet, gezondheidspsychologie, ULB

Koen Lowet, gedelegeerd bestuurder, Vlaamse Vereniging van Klinisch Psychologen (koen.lowet@vvpk.be; 0476/383454)

Prof. Olivier Luminet, gezondheidspsychologie, UCLouvain, voorzitter Belgian Academy for Psychological Sciences

Prof. Karen Phalet, sociale psychologie, KU Leuven

Prof. Omer Van den Bergh, gezondheidspsychologie, KU Leuven (omer.vandenbergh@kuleuven.be; 0478/240043)

Dr. Kris Van den Broeck, public mental health, Uantwerpen

Prof. Maarten Vansteenkiste, motivatiepsychologie, UGent (Maarten.Vansteenkiste@ugent.be; 0485/502562)

